

Lazar Rakić

DR. KEMÉNY G. GÁBOR
(1915—1981)

1981. november 8-án, Budapesten elhunyt dr. Kemény G. Gábor könyvtáros, irodalomtörténész, bibliográfus, hazánk történelmének és a délszlávok, valamint az Osztrák—Magyar Monarchia népeinek és nemzeti mozgalmainak kiváló ismerője.

Kemény G. Gábor Kassán született, s ott végezte az általános és középiskolát. Egyetemi tanulmányait a budapesti bölcsészkaron folytatta, majd ott is doktorált. Széles látókörű, nagy tudású és műveltségű, nemes lelkű ember és barát volt. Az Országos Széchenyi Könyvtárban, majd a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti Intézetében dolgozott. Több nyelvet beszélt, szigorú tudományos követelményeket támasztott önmagával és másokkal szemben is.

Mivel több nemzetiségű környezetben született és nőtt fel, így már korra ifjúságától felkeltették érdeklődését a nemzetiségi viszonyok. Később pedig a nemzetiségi kérdéssel kapcsolatos irodalom szakértőjévé vált. Kitartóan munkálkodott a nemzetiségek együttműködésének kiépítésén. Ebből a témakörből örök értékű irodalmi alkotásokat hagyott az utókorra. Ilyen pl. a jugoszláv népek története szempontjából is igen jelentős: *Iratok a nemzetiségi kérdés történetéhez Magyarországon, a dualizmus korában*. Ez a műve számtalan dokumentumát őrzi a délszlávok nemzeti mozgalmainak és törekvéseinek is. Kemény G. Gábor adta ki Mocsáry Lajos *Válogatott írásait* is. Mocsáry Lajos író, publicista és ismert politikus a Monarchiában a nemzetiségi kultúrák egyenjogúsításáért küzdött; román, szlovák és szerb kulturális intézmények alapítását szorgalmazta, s már 1860-ban a délszlávok föderációjáról írt. Kemény G. Gábor nagy érdeme, hogy a magyar, jugoszláv, szlovák és román irodalomtörténetbe bevonultatta Mocsáry Lajosnak a nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontját és útmutatóját. Nálunk (szerbhorvát nyelven) Keménynek a következő írásai láttak napvilágot: *Lajoš Močari i Srbi*¹ (Mo-

¹ Zbornik za društvene nauke Matice srpske 21/1958.

csáry Lajos és a szerbek), *Lajoš Močari i Južni Sloveni*² (Mocsáry Lajos és a délszlávok), *Močari i Šarčević*³ (Mocsáry és Šarčević), valamint a *Motivi zblížavanja u istoriji mađarsko-jugoslovenskih veza*⁴ (A magyar—jugoszláv kapcsolattörténet közeledési motívumai).

Kemény G. Gábor jugoszláviai barátai és ismerősei fájdalommal vették a hírt, hogy örökre eltávozott az élők sorából, nevét azonban nem felejtik el, s mindig tisztelettel ejtik.

² Godišnjak Društva istoričara Vojvodine 1976.

³ Istraživanja 7/1979.

⁴ Zbornik za istoriju Matice srpske 6/1972.

